

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ

Παραμύθια και λαϊκός αφηγηματικός πλούτος στον αρχαίο κόσμο

Για φοιτήτριες και φοιτητές του Στ' εξαμήνου του Τμήματος Φιλολογίας
Κατευθύνσεις Κλασικής Φιλολογίας και Γλωσσολογίας

Διδάσκων: Ι. Μ. Κωνσταντάκος

Θέμα του σεμιναρίου είναι η «αρχαιολογία των λαϊκών αφηγήσεων», δηλαδή η μελέτη των ποικίλων ειδών της παραδοσιακής αφήγησης (παραμυθιών, θρύλων, μύθων, αισώπειων ιστοριών, παραβολών, ανεκδότων κ.ά.) στον αρχαίο κόσμο. Αν και το κύριο σώμα των διεθνώς διαδεδομένων λαϊκών αφηγήσεων πήρε την τωρινή του μορφή στη διάρκεια των μεσαιωνικών χρόνων, τα υλικά που το συνθέτουν είναι πολύ παλαιότερα. Πολλές επιμέρους αφηγηματικές μονάδες ή συνδυασμοί (μοτίβα, αφηγηματικά σχήματα και τύποι), που βρίσκονται στον πυρήνα των γνωστών μας παραμυθιών, μπορούν να ανιχνευθούν στην αρχαιότητα. Το πεδίο της μελέτης περιλαμβάνει όχι μόνο το οικείο μας ελληνορωμαϊκό σύμπαν αλλά επίσης τους αρχαίους πολιτισμούς της Ανατολής από τους οποίους σώζονται αφηγηματικά κείμενα (Αίγυπτος, Συρία, Φοινίκη και Ισραήλ, Ανατολία, Μεσοποταμία, Ιράν, Ινδία). Σε όλον αυτόν τον πελώριο χώρο αφηγήσεις κάθε λογής κυκλοφορούσαν ελεύθερα και γρήγορα, περνώντας από τον έναν πληθυσμό στον άλλον, αγηγώντας τα σύνορα των κρατών και τους περιορισμούς των γλωσσών.

Στη μελέτη του συναρπαστικού όσο και απαιτητικού αυτού υλικού είναι αφιερωμένο το σεμινάριο. Θα εντοπιστούν πολλά παραδείγματα παραμυθιακών μοτίβων και αφηγηματικών σχημάτων σε κείμενα της αρχαιότητας (ελληνικά, ρωμαϊκά και ανατολικά) και θα υποβληθούν σε συγκριτική ανάλυση. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται το πελώριο ψάρι, η Καλοφαγαδοχώρα (Schlaraffenland), οι μαγικές μεταμορφώσεις, ο αγώνας των σοφών, ο διαγωνισμός μαγείας, ο μαθητευόμενος μάγος, ο ήρωας που επιλύει γρίφους, η μάχη των ζώων, το αθάνατο νερό, το ιερό δισκοπότηρο (Γκράαλ) κ.ά.

Απαραίτητη είναι η καλή γνώση της αγγλικής γλώσσας για την ανάγνωση της σχετικής βιβλιογραφίας. Φοιτητές που δεν γνωρίζουν καλά αγγλικά δεν θα μπορέσουν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του σεμιναρίου. Γνώση άλλων ευρωπαϊκών γλωσσών (γαλλικά, γερμανικά, ιταλικά) είναι βοηθητική και επιθυμητή, αλλά όχι αναγκαία.